

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst

As anmälan ger inte anledning till åtgärd av Ansvarsnämnden. Ärendet skrivs av.

ANMÄLAN M.M.

A har anmält biskopen B och, som han får uppfattas, yrkat att Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar ska förklara honom obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst.

UTREDNINGEN I ANSVARSNÄMNDEN

A har anfört att B har brutit mot "biskops vigningslöfte" och har till stöd för sin anmälan åberopat ett inlägg på twitter av B den 7 augusti 2022. Han har vidare anfört följande.

"Ett enskilt inlägg på sociala medier kan låta som lite för att anmäla en biskop för brister i enlighet med vigningslöftet. Inlägget i sig och den omgivande miljön i biskopskollegiet visar däremot att det handlar om ett systematiskt och teologiskt allvarligt övertramp, som i sig kränker kristna människor och medlemmar i Svenska kyrkan. Biskop B skriver 7/8 2022: 'Jag fördömer denna skändning av det som är helig skrift'. Det ligger i den svenska yttrandefriheten att 'skända' vilken tro som helst. Det borde en biskop ha klart för sig och om hen har annan åsikt behålla den privat. Vilket inte heller biskop C hade då hon gjorde ett uttalande i samband med korankravallerna. - - - 'Mina muslimska trossyskon' skriver han vidare. Vi är nog många som tycker att biskopens trossyskon är kristna människor. Skillnaderna mellan religionen kristendom och islam är i grunden större än likheterna, vilket en teolog borde kunna inse. Det var många år sedan jag motvilligt drogs in i en religiös diskussion med en evangeliserande muslim. Han ville se oss två som 'trossyskon' fram till vårt samtal om Jesus och bibelns centrala punkt frälsning/nåd. Han blev så extremt upprörd och idag vet jag ju att jag skändade hans grundläggande trossatser som muslim och därmed uttryckte mig blasfemiskt. Märkligt nog är det två biskopar som är mer oroliga för blasfemi än för den förföljelse av kristna, som sker på så många ställen. 'Jag vill uttrycka min medkänsla med muslimer i X...' Det kunde kanske varit mer passande för en biskop i en kristen kyrka att uppmana muslimska ledare att avstyra kriminella handlingar. Och inte minst att uttrycka empati med alla drabbade av de fruktansvärda upplopp som skedde i Sverige i samband med ramadan/påskhelgen 2022. Det som uttrycks i biskopens offentliga inlägg är ett svek mot kristna och ett än större svek mot muslimska konvertiter eller apostater. De som faktiskt får släppa alla sina tidigare relationer och sedan får frukta för sin säkerhet och sina liv. Kristendomen till skillnad mot islam uppmanar oss inte att döda avfällingar och det måste väl ses som ännu en avgörande skillnad mellan dessa två religioner. Islam är den andra största religionen i både världen och i Sverige. Muslimer kan därmed inte heller ses som någon minoritetsgrupp. Under ett långt yrkesliv i och för olika ideella organisationer, och Svenska kyrkan finns en period som särskilt berör denna anmälan. Jag arbetade som informatör i Y Domkyrkans informationscentral delar av 2016 - 2017 och hade där många samtal med människor som planerade att lämna Svenska kyrkan. Kyrkans hantering av islam var en återkommande orsak. Efter att ha låtit människor få tid att uttrycka sin frustration gav jag ofta rådet att stanna kvar i kyrkan och försöka påverka. Det är exakt vad jag gör nu. Ni får ta min och många andra kristnas frustration på allvar. Jag oroar mig över biskopens brist på teologisk klarsyn och hans dåliga omdöme."

A har bifogat B twitterinlägg från den 7 augusti 2022 vilket lyder: "Idag planerar Rasmus Paludan att bränna Koranen i X. Jag fördömer denna skändning av det som är helig skrift för mina muslimska

trossyskon. Jag vill uttrycka min medkänsla med muslimer i X och på andra platser i vårt land. Idag är ni på ett särskilt sätt i mina förböner."

Ansvarsnämnden har inhämtat yttrande från B. Han har i yttrande anfört följande.

"Anmälaren menar att jag, genom att i en tweet fördöma Rasmus Paludans koranbränning, ifrågasätter yttrandefriheten. Detta är emellertid att läsa in något i texten som inte står där. Yttrandefriheten är en lagstadgad rättighet i den svenska demokratin, och jag har i åtskilliga sammanhang – predikningar, tal, intervjuer och debattartiklar – framhållit vikten av att denna och andra grundläggande fri- och rättigheter respekteras. Det gäller naturligtvis även Rasmus Paludans fri- och rättigheter. Att jag respekterar Paludans yttrandefrihet innebär dock inte att hans ståndpunkter och handlingar ska få stå oemotsagda. Att invända i sak är också från min sida ett sätt att använda yttrandefriheten. Alternativet att Paludans yttrandefrihet skulle vara ett argument för att jag skulle behålla min åsikt privat, vilket anmälaren menar, är ett felaktigt och farligt sätt att tänka om yttrandefriheten. I tweeten uttrycker jag min medkänsla med de muslimer som drabbas genom Paludans handling. Att anmälaren tycker att jag här borde ha skrivit något annat får stå för honom, liksom åsikten att jag sviker de kristna. Det går inte att i detta yttrande kommentera något som inte står i tweeten. Anmälaren framhåller vidare att det finns skillnader mellan kristendom och islam, vilket jag är medveten om. Svenska kyrkans läronämnd har vid flera tillfällen yttrat sig över relationen mellan de två religionerna, och då även noterat de likheter som finns, t.ex. enligt följande: 'Det är väsentligt att minnas att islam är en av de tre abrahamitiska religionerna, med vilken kristendomen har mycket gemensamt' (Ln 2005:14y). I det av Sveriges Kristna Råd antagna ekumeniska dokumentet Charta Oecumenica (2001) framhålls därtill vikten av att 'odla relationerna till islam' (s.22). Läronämnden har också uttalat sig mer generellt om relationen till andra religioner, t.ex. enligt följande: 'Den heliga Anden kan ge sig till känna även i andra religiösa traditioner' (Ln 2021:5y). När det gäller religionsdialog framhåller Läronämnden att den inte bara är '...förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, utan även ett sätt att ge uttryck åt denna tro.' (Ln 2008:6y). Det är en för Svenska kyrkan naturlig hållning att både vara förankrad i den egna bekännelsen och att närma sig andra trosbekännare med öppenhet. Det handlar om att både vara sann mot sig själv och öppen mot andra. I en av Kyrkoordningens inledningstexter uttrycks det perspektivet så: 'Utifrån kyrkans tro på Gud som skapande, upprättande och livgivande i hela världen, är den vidare ekumeniska kallelsen att verka för kyrkans enhet, mänsklighetens gemenskap och världens helande, samt att söka Guds tilltal i mötet med varje människa oavsett religiös tradition.' (KO, avd.14, inledning) Skillnader mellan religioner hindrar inte en kristen teolog och biskop att använda ordet trossyskon även om bekännare från andra traditioner. Det är tvärtom i enlighet med andra bekännelsetexter. Två exempel från Svenska kyrkans psalmbok markerar samhörigheten mellan människor över religionsgränser. I psalm 588 vers 1 står det: Allt mänskosläktet av ett blod, den store Guden danat, och allas väg han vis och god, till samma mål har banat, för att som barn av samme Far och syskon med varandra, vi skulle våra prövningsdar i endräkt genomvandra. Och i psalm 102 vers 3: Öster, väster, norr och söder korsets armar överskygga: alla äro våra bröder som på jorden bo och bygga. Då vi bröders bördor bära, med och för varandra lida, är oss Kristus åter nära, vandra osedd vid vår sida."

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar (Robert Schött, Ingemar Söderström, Thomas Stoor och Elisabeth Engberg) anförde i beslut den 21 december 2022 följande.

Svenska kyrkans ansvarsnämnd är ett särskilt organ tillsatt av Kyrkomötet. Ansvarsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen.

Enligt 10 kap. 8 § första stycket och 30 kap. 7 § kyrkoordningen ska Ansvarsnämnden pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst.

I egenskap av tillsynsorgan får Ansvarsnämnden med tillämpning av 57 kap. 3 § kyrkoordningen även utan anmälan ta upp frågor om hur biskoparna utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vigningslöften.

Ansvarsnämnden ska med tillämpning av 30 kap. 4 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst om han eller hon har övergett Svenska kyrkans lära, genom egen ansökan begär det eller har utträtt ur Svenska kyrkan.

Ansvarsnämnden får med tillämpning av 30 kap. 5 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att

utöva kyrkans vigningstjänst om biskopen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon fått veta under bikt eller enskild själavård,
3. på grund av sjukdom eller annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha.

A har anfört att B har brutit mot "biskops vigningslöfte" genom att uttrycka sig på ett visst sätt på twitter den 7 augusti 2022. Ansvarsnämnden konstaterar att B, utifrån vad nämnden har att bedöma, har rätt att i olika medier yttra sig fritt så länge han inte passerar gränsen för vad som kan anses vara otillbörligt på ett sådant sätt som bör föranleda att han förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst, vilket är det enda Ansvarsnämnden i sin tillsyn har att ta ställning till.

Rent allmänt kan framhållas att en biskop har ett särskilt ansvar att uttrycka sig så att individer eller grupper inte kränks. Biskopen är inom sitt stift tecknet på stiftets och varje församlings samhörighet såväl inbördes som med hela kyrkans gemenskap. Biskopen förkroppsligar gudsfolkets kallelse till enheten i Kristus och har uppdraget att vårda och värna denna enhet (8 kap. 1 § 4 p kyrkoordningen). Frågor om val av ton och språkbruk är dock närmast en fråga för samtal i Biskopsmötet, som har att utöva tillsyn över biskoparnas verksamhet, vilken innefattar råd, stöd och hjälp i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar (14 kap. 2 § kyrkoordningen).

Enligt Ansvarsnämnden innebär B tweet inte att han har uttryckt sig på ett sätt som innebär att det finns någon omständighet hänförlig till 30 kap. 5 § kyrkoordningen som skulle kunna medföra att han ska förklaras obehörig att utöva vigningstjänsten. As anmälan föranleder därför inte någon åtgärd från Ansvarsnämndens sida.

Ärendet skrivs av från vidare handläggning.

Ansvarsnämndens beslut: As anmälan ger inte anledning till åtgärd av Ansvarsnämnden. Ärendet skrivs av.

Ärendenummer: AN 2022–12

Beslut: 7/2022